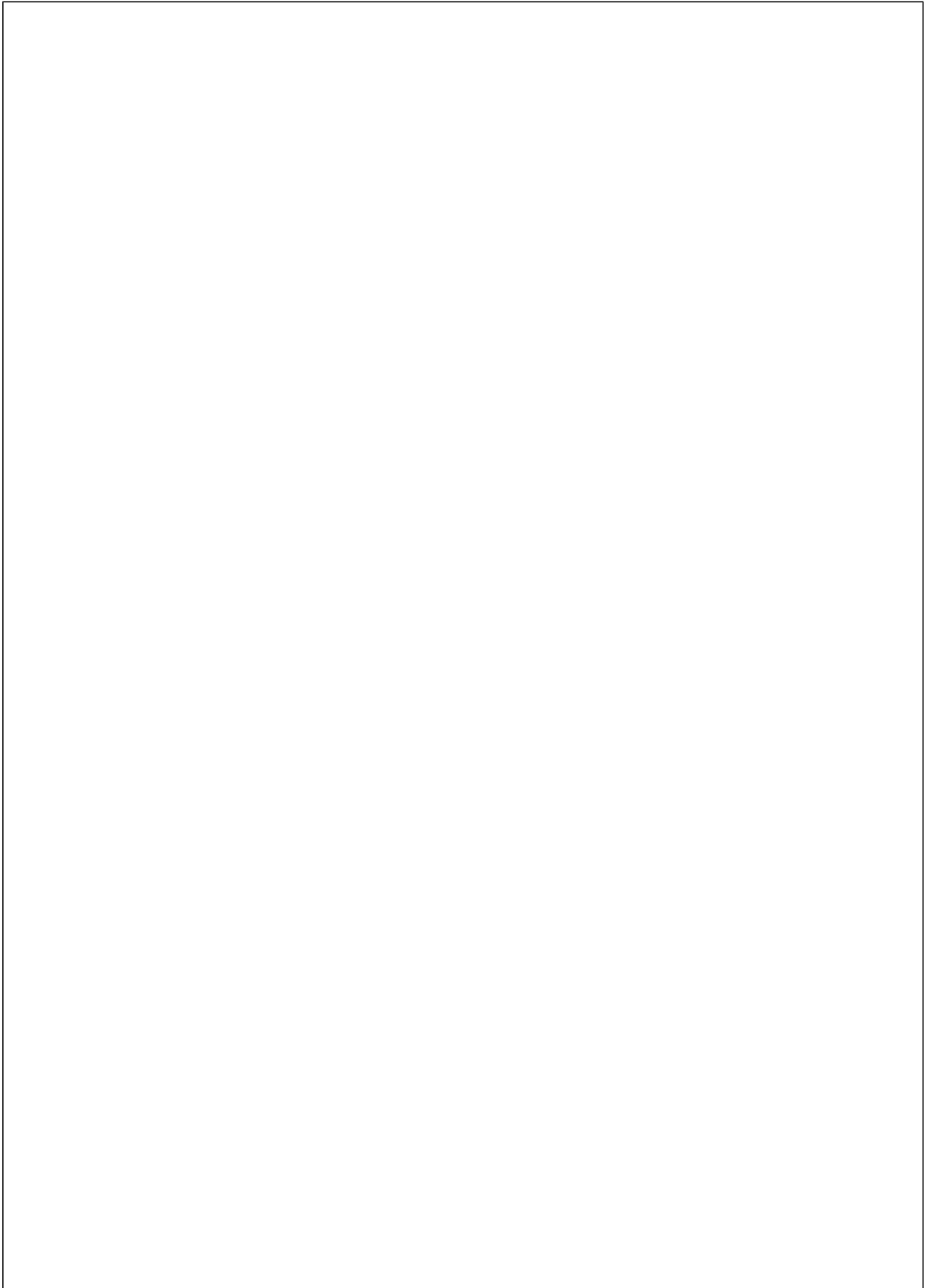

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/207972,W-wieku-101-lat-zmarla-Wanda-Bortkiewicz-sanitariuszka-pierwszego-partyzanckiego.html>
27.02.2026, 22:30

W wieku 101 lat zmarła Wanda Bortkiewicz – sanitariuszka pierwszego partyzanckiego oddziału Armii Krajowej na Wileńszczyźnie

17.10.2024

Wanda Bortkiewicz – urodzona 26 sierpnia 1923 r. w rodzinie ziemiańskiej na Wileńszczyźnie. W 1943 r. dołączyła do pierwszego partyzanckiego oddziału Armii Krajowej na Wileńszczyźnie, którym dowodził por. Antoni Burzyński *Kmicic*. Posługując się pseudonimem *Basia* wykonywała funkcję sanitariuszki. W sierpniu 1943 r. sowieccy partyzanci rozbroili polski oddział, mordując *Kmicica* oraz kilkudziesięciu jego podkomendnych. *Basia* zdołała opuścić sowieckie okrążenie. Schroniła się w Wilnie, gdzie podjęła pracę pielęgniarki. Nie złożyła jednak broni i dalej udzielała pomocy rannym w walce partyzantom, których umieszczano w konspiracyjnych lokalach. Jednym z jej pacjentów był dowódca Inspektoratu C Okręgu Wilno Armii Krajowej mjr Stefan Świechowski. Po zajęciu Wileńszczyzny przez Sowietów Wanda Bortkiewicz osiedliła się w Morągu, gdzie ponownie podjęła pracę jako pielęgniarka i wspierała żołnierzy patroli dywersyjnych i partyzantów 5. Wileńskiej Brygady AK. W wyniku dekonspiracji została zatrzymana przez UB, jednak komunistyczna bezpieka nie zdołała wymusić od niej oraz innych aresztowanych żołnierzy obciążających ją zeznań. W 1947 r. wyszła na wolność, ale ciągle pozostawała pod obserwacją komunistycznego aparatu represji. W latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku włączyła się w działania kombatanckie, które zaowocowały szeregiem akcji upamiętniających wysiłek niepodległościowy Okręgu AK Wilno.

W 2023 roku została uhonorowana nagrodą IPN „Świadek Historii”.

Zmarła 16 października 2024 roku.

O Wandzie Bortkiewicz można przeczytać w wydanej przez IPN książce Dariusza Jarosińskiego [Ta nasza wolność. Reportaże historyczne](#).

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Armia Krajowa

Pożegnanie